

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ครั้งนี้มุ่งศึกษาการจัดกิจกรรม การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด : ศึกษา เฉพาะกรณีจังหวัดสมุทรสาคร โดยมุ่งศึกษาถึงกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร 8 กิจกรรม คือ การปฐมนิเทศ การฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาทางวิชาการ การส่งเสริมให้ การศึกษาต่อ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ การสับเปลี่ยน หน้าที่ และการพัฒนาด้านจิตใจ ในบทนี้ผู้วิจัยได้เสนอ วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวม ข้อมูล โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงการจัดกิจกรรมในการพัฒนาบุคลากร ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาของการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคลากรสองกลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 112 คน และครูอาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 1,707 คน โดยแบ่งเป็น

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 33 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากทั้ง 3 อำเภอ มาร้อยละ 30 โดยคำนึงถึงอัตราส่วนตามขนาดโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 33 คน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการสุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนผู้บริหารโรงเรียน				กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน			
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	รวม	ใหญ่	กลาง	เล็ก	รวม
อำเภอ								
1. เมืองสมุทรสาคร	13	27	20	60	4	8	6	18
2. กระทุ่มแบน	10	8	3	21	3	2	1	6
3. บ้านแพ้ว	13	11	7	31	4	3	2	9
รวม	36	46	30	112	11	13	9	33

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครู - อาจารย์ จำนวน 1,707 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportinate Stratified Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างครู-อาจารย์จำนวน 317 คนจากนั้นใช้การสุ่มอย่างง่าย ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการสุ่มตัวอย่างครู - อาจารย์

ขนาดโรงเรียน	จำนวนครู				กลุ่มตัวอย่างครู - อาจารย์			
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	รวม	ใหญ่	กลาง	เล็ก	รวม
อำเภอ								
1. เมืองสมุทรสาคร	379	319	127	825	70	59	24	153
2. กระทุ่มแบน	305	89	24	417	57	17	4	78
3. บ้านแพ้ว	283	122	59	465	53	23	10	86
รวม	967	530	210	1,707	180	99	38	317

รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 350 คน คือ

1. ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 33 คน
2. ครู - อาจารย์ จำนวน 317 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชนิด ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่มุ่งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ในเรื่องเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบันในโรงเรียนที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ อายุราชการ และระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารตั้งแต่เริ่มได้รับการแต่งตั้ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ ในการพัฒนาบุคลากร กิจกรรมที่เน้นเป็นหลัก และประสบความสำเร็จมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรมการพัฒนา บุคลากร แนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะ

2. แบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาหนังสือ ตำรา เอกสาร และผลงาน การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร ตลอดจนประสบการณ์ที่ได้พบเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัด กิจกรรมการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สมุทรสาคร นำมาประมวลและใช้เป็นแนวทางกำหนดกรอบความคิดเบื้องต้น ในการสร้างแบบ สอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist) มุ่งศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ อายุราชการ และวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist) เกี่ยวกับกิจกรรม การพัฒนาบุคลากร 8 กิจกรรมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สมุทรสาคร รวมทั้งสิ้น 59 ข้อ โดยแยกคำถามเป็น 4 ประเด็น คือ

1. ด้านนโยบายและวัตถุประสงค์ 8 ข้อ
2. ด้านความต้องการ 12 ข้อ
3. ด้านการดำเนินการ 34 ข้อ
4. ด้านการประเมินผล 5 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มุ่งศึกษาถึงระดับของปัญหาในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ประกอบด้วย คำถาม 21 ข้อ

3. แบบศึกษาเอกสาร ศึกษาเอกสารซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการพัฒนา บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี แผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากร คำสั่ง และรายงานการประชุม

เมื่อสร้างแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบศึกษาเอกสาร เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเนื้อหา และแก้ไขภาษาให้ถูกต้อง เหมาะสม หลังจากนั้นได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ซึ่งเป็นอาจารย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 2 ท่าน และอาจารย์จากสถาบันอื่น ที่มีความเชี่ยวชาญในงานบริหารงานบุคคล จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และแก้ไขภาษาให้เหมาะสม อีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อความถูกต้อง เหมาะสม และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิได้นำเสนอไว้ในภาคผนวก

หลังจากผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบศึกษาเอกสาร ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ได้นำไปเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ อีกครั้งหนึ่ง และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครู-อาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 3 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก ได้แก่

1. โรงเรียนวัดศรีสวรรค์ราษฎร์บำรุง ขนาดใหญ่ จำนวน 13 คน
2. โรงเรียนบ้านคลองกระทุ่มแบน ขนาดกลาง จำนวน 10 คน
3. โรงเรียนวังนกไข่ ขนาดเล็ก จำนวน 7 คน

เมื่อทดลองใช้เสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้นำแบบสอบถามมาหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach

จากการวิเคราะห์ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.90 แสดงว่า แบบสอบถามชุดนี้ มีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูง หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม ซึ่งผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นแล้ว ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2534 ถึงวันที่ 12 มีนาคม 2534 โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นำเสนอต่อผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหาร
แจกแบบสอบถามและขอศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกด้วยตนเอง โดยขอสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน
และขอศึกษาเอกสาร พร้อมกับหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ไปยังผู้บริหารโรงเรียน
และให้ส่งกลับคืนมายัง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตามกำหนดเวลา หลังจากนั้นผู้วิจัย
ไปรับคืนด้วยตนเอง สำหรับแบบสอบถามได้ส่งไปรวมทั้งสิ้น 317 ฉบับได้รับคืนทั้งสิ้น 312 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 98.42

3. หลังจากได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว ผู้วิจัยได้สำรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
ทั้งหมด ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 309 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.49 ดังปรากฏ
รายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่แจกไปและได้รับกลับคืน

อำเภอ	ครู - อาจารย์		
	แจกไป	ได้รับ	ร้อยละ
1. เมืองสมุทรสาคร	153	149	97.38
2. กระทุ่มแบน	78	76	97.43
3. บ้านแพ้ว	86	84	97.67
รวม	317	309	97.49

4. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการประมวลผลข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for the Social Science Version X) ที่ศูนย์สารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ในการพัฒนาบุคลากร กิจกรรมที่เน้นเป็นหลัก และพัฒนาแล้วประสบความสำเร็จมากที่สุด วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และการแจกแจงความถี่ เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร แนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะ วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และการแจกแจงความถี่ เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรทั้ง 8 กิจกรรม ได้แก่ การปฐมนิเทศ การฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาทางวิชาการ การส่งเสริมให้มาศึกษาต่อ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ การสับเปลี่ยนหน้าที่ และการพัฒนาด้านจิตใจ โดยแยกเป็น 4 ประเด็น คือ ด้านนโยบายและวัตถุประสงค์ ความต้องการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

สำหรับการเรียงลำดับความต้องการในการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรทั้ง 8 กิจกรรม ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์นั้น วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ด้วยการให้ค่าเป็นคะแนนในแต่ละกิจกรรม โดยการกำหนดค่าคะแนนให้กับความต้องการในระดับที่ 1 ถึงลำดับที่ 8 มีค่าเป็น 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ การคิดหาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{คะแนนรวมทั้งสิ้นของแต่ละกิจกรรม} \times 100}{\text{คะแนนเต็มหรือคะแนนรวมทั้งสิ้นของกลุ่มตัวอย่าง}}$$

คะแนนรวมทั้งสิ้นของแต่ละกิจกรรม = ผลรวมของคะแนนที่ได้จากการลำดับที่ของแต่ละกิจกรรม ซึ่งจะรวมอยู่ช่องขวาสุดของแต่ละกิจกรรม

คะแนนเต็มหรือคะแนนรวมทั้งสิ้นของกลุ่มตัวอย่าง = คะแนนที่ได้จากผลคูณระหว่างกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ วิเคราะห์โดยหาค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) เป็นรายข้อ เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ส่วนการให้คะแนนคำตอบในแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร ใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 สเกล ของลิคเคิล โดยมีน้ำหนักคะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
น้อย	ให้	3	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	2	คะแนน
ไม่มีเลย	ให้	1	คะแนน

และการพิจารณาว่าระดับของปัญหาในการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด หรือ ไม่มีปัญหาเลย พิจารณาค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.49	ถือว่า	ไม่มีปัญหาเลย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 - 2.49	ถือว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 - 3.49	ถือว่า	มีปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50 - 4.49	ถือว่า	มีปัญหามาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50 - 5.00	ถือว่า	มีปัญหามากที่สุด

3. ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร วิเคราะห์โดยการ
วิเคราะห์เนื้อหา และแจกแจงความถี่ เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย